

Voorwoord

Van links naar rechts: de wethouders Maurice Remery en Esther Prent, burgemeester Ruud van den Belt, de wethouders Kees Gommeren en Nadir Baali .

Terugkijkend op 2023 zien we een jaar dat werd gekenmerkt door een hoge mate van onrust en onzekerheid in een turbulente wereld. De voortdurende oorlog in Oekraïne en de uitbraak van de oorlog in Gaza brachten veel internationale spanning teweeg, maar hebben onmiskenbaar ook invloed op de situatie in ons eigen land. Zowel in maatschappelijke als in economische zin zijn de gevolgen merkbaar. Tegenstellingen over (politieke) opvattingen zijn ontegenzeggelijk verhard, mede als gevolg van aanhoudende crisissen op het gebied van migratie en inflatie.

De val van het kabinet begin juli, met als voornaamste struikelblok het migratiebeleid, heeft onvermijdelijk geleid tot een periode van besluiteloosheid op majeure dossiers, zoals de stikstofcrisis en de woningnood.

Op het moment van schrijven, wordt ons land nog altijd geregeerd door een demissionair kabinet. De langdurige formatie komt de stabiliteit van de landelijke overheid evenmin ten goede, wat ook weer effect heeft op de bestuurslagen daaronder.

Dit alles ontslaat ons geenszins van de verantwoordelijkheid om, als gemeentebestuur en gemeentelijke organisatie, ons werk te blijven doen, in het belang van al onze inwoners. Integendeel zelfs, want onze inwoners hebben zeker in roerige tijden behoefte aan een lokale overheid die niet in doemscenario's denkt, maar juist toekomstperspectief biedt door koers te houden én ervoor zorgt dat iedereen in onze samenleving mee kan (blijven) doen.

Samenleving

Een belangrijke ontwikkeling van het afgelopen jaar is dan ook de vaststelling van het participatie(beleids)kader. Een cruciale stap in de versterking van onze samenwerking met onze inwoners, bedrijven en organisaties. Zij vormen immers onze gemeenschap, waar het allemaal om draait en zijn derhalve een onmisbare schakel in het democratische besluitvormingsproces.

Wij gaan voor sterke kernen en zelfredzame inwoners, streven naar verbondenheid in gemeenschappen en kernen, en versterking van de sociale samenhang. We hebben hierbij een extra focus gelegd op onze jeugd, jongeren en het gezinsgericht werken.

Let wel: participatie betekent niet “u vraagt, wij draaien”. Het is tweerichtingsverkeer, gebaseerd op wederzijdse afhankelijkheid, dat vraagt om wederzijds begrip en respect. Het biedt ons de mogelijkheid om de kennis, ervaring, kracht en betrokkenheid van onze inwoners optimaal te benutten.

Participatietrajecten, zoals wijktafels en beeldvormende bijeenkomsten, vereisen vooral ook zorgvuldigheid. Je wilt eerst en vooral helder hebben hoe mensen betrokken willen worden of zijn. Dit kan in eerste aanleg tot vertraging leiden bij de realisatie van plannen en de uitvoering van projecten, maar zijn nodig om uiteindelijk tot het voor iedereen best haalbare resultaat te komen.

Participatie valt of staat bij de betrokkenheid van onze inwoners. Zij die zichzelf niet kunnen vertegenwoordigen, moeten zich uiteraard vertegenwoordigd weten. Daarnaast heeft iedereen de gelegenheid om actief deel te nemen aan onze samenleving. Over de mate waarin dat gebeurt mogen we geenszins klagen.

Die betrokkenheid uit zich onder meer in de actieve deelname aan dorpsraden en andere platforms die de belangen van onze inwoners behartigen. Boven alles mogen we onszelf gelukkig prijzen met het enorme vrijwilligerslegioen, dat met de organisatie van verenigingsactiviteiten en evenementen de leefbaarheid in al onze kernen zo nadrukkelijk borgt. De waardering hiervoor uitte zich afgelopen jaar in de uitreiking van elf Koninklijke onderscheidingen, een ereburgerschap en vier Herauten.

Voor het eerst sinds de coronatijd mochten we weer een aanzienlijk gezelschap Canadese gasten verwelkomen in ons gemeentehuis, voorafgaand aan de herdenking in het eerste weekend van november bij De Klok op Welberg. De sterke band met de nazaten en de opvolgers van onze bevrijders houden we, uit dankbaarheid voor onze vrijheid, uiteraard graag in ere.

Samen Blijven(d) Herdenken

Een mooi voorbeeld van participatie en betrokkenheid is voorts het project “Samen Blijven(d) Herdenken” dat in het voorjaar van 2023 is opgestart. We hebben het voortouw genomen en middelen beschikbaar gesteld om alle organisaties en individuen die verantwoordelijkheid dragen voor herdenkingsactiviteiten in onze gemeente met elkaar in verbinding te brengen en de krachten

te bundelen. Dit heeft gaandeweg het jaar niet alleen geresulteerd in een uitgebreid programma dat zich in 2024, in al onze kernen, ontrolt onder de noemer “Samen 80 jaar vrij”, maar ook in een sterk toegenomen sociale samenhang op dit belangrijke thema. Inclusief een versterkte relatie binnen de drie Brabantse Wal-gemeenten.

Organisatieontwikkeling

Onze koers is onveranderd gestoeld op het raadsakkoord “Van ambitie naar actie”, waaruit vervolgens het College Actie Programma (CAP) is voortgekomen. In 2023 hebben we die koers met elkaar nader afgebakend en vooruitgang geboekt op diverse prioriteiten.

In 2023 is het organisatieontwikkelingsproces afgerond. Op basis van onze strategie en de prioriteiten uit het CAP is de gewenste en benodigde structuur aangebracht in onze organisatie, die in transitie is van een traditionele beheergemeente naar een ontwikkelgemeente. Een noodzakelijke verandering, want er komen steeds meer opgaven op ons af, die we niet langer op de traditionele manier kunnen aanvlagen. Om onze gemeente toekomstbestendig te maken, moet de bedrijfsvoering ondersteunend zijn aan de ontwikkelorganisatie, terwijl we tegelijkertijd de dienstverlening aan onze inwoners op peil houden.

Dit vereist, naast de betrokkenheid van onze medewerkers waarop we altijd al konden rekenen, rolduidelijkheid (wie is waarvan) en sturing. We hebben 3 van de 4 benodigde, vaste concernmanagers geworven en vanuit onze organisatie zijn binnen de diverse teams coördinatoren aangesteld. Verantwoordelijkheden liggen “lager” in de organisatie en de lijnen zijn korter.

Vanuit de doelstelling “de juiste mensen, op de juiste plek, de juiste dingen laten doen” zijn we ook aan de slag gegaan met het invullen van alle overige vacatures. Dat waren er in de zomer van 2023 welgeteld 44. Ondanks de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt zijn we erin geslaagd dit aantal terug te dringen tot zo’n 10 vacatures; een heel gangbaar aantal voor een gemeente van onze omvang.

Jong talent

Onze organisatie is op de verschillende beleidsterreinen versterkt met vaste krachten, vaak afkomstig uit onze eigen gemeente of regio, onder wie ook veel jonge mensen. Voor jong talent liggen er in een gemeente als de onze geweldige kansen om zich – breed – te ontwikkelen. Vervolgens is het de kunst om deze medewerkers voor langere tijd aan ons te binden, door ze te boeien met uitdagend werk en opleidingsmogelijkheden. Dat geldt natuurlijk evenzeer voor alle loyale collega's die we al in dienst hadden. We streven ernaar minder personeel in te huren op reguliere vacatures. Uitzondering zijn functies die specifieke kennis vereisen en vaak gerelateerd zijn aan grote(re) projecten.

De organisatieontwikkeling wordt nu geïmplementeerd en dat is een voortdurend proces, want de wereld om ons heen staat niet stil. We zullen altijd onderhevig zijn aan veranderingen in de maatschappij, waarop we moeten voorsorteren of anticiperen. In 2023 hebben we daarom ook het bestuurlijk-ambtelijk samenspel versterkt en dat zullen we continu moeten blijven doen, om mét elkaar het beste uit elkaar te halen, ieder binnen zijn of haar eigen verantwoordelijkheden.

Het voorgestelde herinrichtingsplan voor het gemeentehuis, mede in relatie tot de organisatieontwikkeling, heeft de handen in 2023 nog niet op elkaar gebracht. Met een voorbereidingskrediet van twee ton wordt alsnog wel onderzocht hoe de voorgenomen verhuizing van Vraagwijzer naar ons gemeentehuis mogelijk te maken en onze raadszaal de noodzakelijke update kan krijgen.

Leefomgeving

Afgelopen jaar zijn - ook in onze gemeente - de jarenlange, intensieve voorbereidingen afgerond om op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking te kunnen laten treden. De Omgevingswet gaat over de (openbare) ruimte waarin mensen wonen, werken en ontspannen. Oude wetten, regelgeving en (vergunning)procedures van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk zijn erin samengevoegd. De Omgevingswet biedt een overzichtelijk(er) geheel, waardoor inwoners, ondernemers en de behandelaars van aanvragen het proces vlotter kunnen doorlopen en de uitkomst beter aansluit bij de totale leefomgeving.

In 2023 heeft tevens de aanbesteding, met bijhorende inventarisatie, plaatsgevonden voor de Omgevingsvisie die elke gemeente uiterlijk 1 januari 2027 dient vast te stellen.

Met de vaststelling van het Actieplan Wonen, de afronding van het locatieonderzoek en het ontwerp van de Woonzorgvisie, zijn concrete stappen gezet voor de toekomstige woningbouw- en huisvestingsopgave(n) van alle doelgroepen in onze samenleving, in nauwe samenspraak met de woningcorporaties Woonkwartier en Stadlander.

Onlosmakelijk verbonden met de zorg voor voldoende, passende woningen en de leefomgeving, zijn de ontwikkelplannen voor al onze kernen. In 2023 is een zogeheten "veegactie" uitgevoerd, die als input heeft gediend voor het opstellen van het plan van aanpak voor het ontwikkelplan Dinteloord, waarvoor eind vorig jaar het participatieproces is opgestart.

Vitale Vesting

Om het wooncentrum van de (vesting)stad Steenberghe toekomstbestendig te maken, hebben we met onze partners TanteLouise en Stadlander ook in 2023 weer verdere stappen gezet in het omvangrijke project "Vitale Vesting", dat binnen nu en tien jaar de verduurzaming en de vervanging behelst van 300 huurwoningen. Hiertoe is het handboek "Vitale Vesting" totstand gekomen, waarin de doelen, ambities en afwegingskader zijn opgenomen.

Er is participatie gevoerd en er zijn kansenkaarten gemaakt. Met nieuwbouwappartementen zoals "de Spindel" op Couveringe Park en de verhuizing van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne vanuit de vroegere woonvoorziening aan de Vestinghlaan naar sociale huurwoningen in verschillende wijken, is de doorstroming bevorderd die noodzakelijk is voor bewoners van onder meer de Gummarusvelden en het Doktersdreefje.

In 2023 is het Vastgoed- en Accommodatiebeleid vastgesteld en een projectleider aangetrokken voor het hierop volgende uitvoerings/programmplan. Onderdeel van dit beleid is ook de ontwikkeling van De Vossenburcht in Nieuw-Vossemeer, waarvoor mede in relatie tot de omgeving van het gemeenschapshuis een plan van aanpak is opgesteld en een gebruikersonderzoek is uitgevoerd.

Ook is er een programmamanager Duurzaamheid aangesteld en we staan in de startblokken om Steenberghe verder te ontwikkelen tot een energieneutrale, klimaatbestendige, circulaire en biodiverse gemeente. Onder het motto "tegel eruit, plantje erin", maakten in onze gemeente - bij het "NK tegelwippen" - 2002 tegels en klinkers plaats voor groen. Verder gingen we vorig jaar "samen aan de bak" ter voorbereiding op de overgang (per 1 januari 2024) naar Saver als onze nieuwe afvalinzamelaar/ verwerker.

Ter voorbereiding op de komst van een projectleider, zijn we er met onze bestaande ambtelijke bezetting in geslaagd om de verkeerskundige onderzoeken uit te voeren, die nodig zijn om verder invulling te kunnen geven aan de behoeften en wensen op het gebied van verkeersveiligheid, zoals (de haalbaarheidsstudies naar) de aanleg van omleidingsroutes in Steenberg, Dinteloord en Kruisland.

De geplande afronding van het integraal huisvestingsplan voor het onderwijs is halverwege 2023 gestagneerd en eind van het jaar weer opgepakt. In de loop van 2024 verwachten we tot een investeringsagenda voor de komende jaren te kunnen komen.

Het eerder aangehaalde migratiebeleid is een complex verhaal, waarbij de opvang van vluchtelingen/asielzoekers feitelijk slechts het topje van de ijsberg is. Daaronder speelt ook de huisvestingsproblematiek van Oekraïners, statushouders en arbeidsmigranten, waarvoor wij nadrukkelijk onze verantwoordelijkheid nemen. In afwachting van de Spreidingswet heeft de raad ervoor gekozen om vooralsnog vast te houden aan het amendement uit 2015. Nu de Spreidingswet inmiddels de door Eerste en Tweede Kamer is aangenomen, bereiden we ons voor op de mogelijke consequenties en verplichtingen die hieruit voortvloeien voor onze gemeente.

De “blauwe gang”, het veiligheidscluster in ons gemeentehuis, heeft verder gestalte gekregen. De nauwe samenwerking van alle disciplines en functionarissen op dit gebied heeft grote voordelen bij de doorlopende uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan zoals dat binnen ons district (De Markiezaten) is vastgesteld en de bestrijding van ondermijning. Inmiddels beschikken we bovendien over een team van 4 BOA's in eigen dienst.

Landschap van allure

In 2023 heeft de afronding plaatsgevonden van het langlopende miljoenen(subsidie)project “Landschap(pen) van Allure” van de provincie, waarvan wij in onze regio penhouder waren. “Landschap van Allure” is een prachtige én terechte titel voor een dito omgeving, die ons trots maakt op onze eigen stad en streek en een impuls geeft aan de recreatieve en toeristische beleving vanuit de Recreatieve Poort Steenberg (haven) en de Recreatieve Poort Benedensas. Tot ons lokale “Landschap van Allure” behoren onder meer de gebiedsontwikkeling Inundatiegebied Cruislandse Kreken, met de Blauwe Sluis als veelgebruikte uitvalsbasis, en de wederoprichting van Fort Henricus als onderdeel van de West-Brabantse en Zuiderwaterlinie. Fietsen, wandelen en watersporten in een aantrekkelijke, cultuurhistorische en natuurlijke entourage; het behoort allemaal tot de mogelijkheden in onze eigen gemeente.

Stadspark

Van allure is, na de grondige opknappbeurt van afgelopen jaar, ook weer het stadspark in Steenberg. De renovatie heeft het kloppend hart en de groene long van het centrum in oude luister hersteld. Met dank ook aan de “Vrienden van het Stadspark” kunnen jong en oud er genieten van de natuurlijke speeltuin of een wandeling, maar ook tot bezinning komen bij het propellermonument dat na de herinrichting veel beter tot z'n recht komt. De officiële opening van het vernieuwde park staat voor 1 juni 2024 op de kalender.

Sociaal domein

In tijden dat de bestaanszekerheid voor menigeen onder druk staat, groeit ook het risico dat mensen afhaken, of verward raken in situaties op het snijvlak van veiligheid en maatschappelijk welzijn, waardoor zij een groter beroep doen op de voorzieningen in het sociaal domein. Of juist zorg mijden, met alle risico's voor zichzelf en hun omgeving van dien.

Een pilot met het zogenoemde Ernaartoe-team, in samenwerking met Vraagwijzer, heeft onmiskenbaar z'n vruchten afgeworpen, werkt preventief (vroegsignalering) en draagt bij aan onze doelstelling dat het sociaal domein voor iedereen toegankelijk moet zijn. Het Ernaartoe-team is structureel toegevoegd aan de dienstverlening Vraagwijzer en het preventieve aanbod (o.a. babymassage en pré ouderschap) is uitgebreid.

Onderzoek naar regionale samenwerking op het gebied van de Wmo is afgerond. Waar mogelijk, en vooral bekeken vanuit de meerwaarde, willen we dit steeds meer op het niveau van de negen gemeenten binnen ons district gaan organiseren. In het kader van de Wmo komen immers steeds grotere uitdagingen op ons af, naarmate onze bevolking verouderd en langer zelfstandig wil blijven (wonen).

Om bestaanszekerheid zoveel mogelijk te garanderen en niemand buiten de boot te laten vallen, is de inkomensgrens voor armoederegelingen in 2023 verhoogd van 120 naar 130 procent. Eind vorig jaar had bovendien 93 procent van alle rechthebbenden de energietoeslag aangevraagd en ontvangen, conform de rijksregeling hieromtrent. Verenigingen en maatschappelijke instellingen die moeite hadden hun sterk gestegen energielasten te betalen, konden gebruik maken van een regeling, bedoeld om het verenigingsleven en daarmee de leefbaarheid in stand te houden.

Het beleidskader sociaal domein is, als gevolg van noodzakelijke prioritering, doorgeschoven naar 2025.

Economische kracht

Met agrofood, bedrijventerreinen, vrije tijdeconomie en vervolgens ook de zorg economie als voornaamste pijlers, is het uitvoeringsprogramma Economische Kracht ter hand genomen. In toenemende mate hebben we de samenwerking gezocht met lokale ondernemers en aanverwante partners, volgens het triple helix-principe waarin overheid, ondernemers en onderwijs met elkaar een zo gunstig mogelijk economisch klimaat scheppen.

Er is hard gewerkt om onze economische kracht – het goud dat we hier in handen hebben – zo optimaal mogelijk in te zetten. Nog niet al onze plannen en ideeën zijn door verschillende omstandigheden van de grond gekomen, maar we boeken zonder meer progressie. Alle beschikbare kavels op Reinierpolder I, II en Reinierpark zijn uitgegeven. Er wordt gewerkt aan de uitbreiding van deze terreinen en voor Reinierpolder III is de programmastatus verkregen. Hoewel de gemeenten Bergen op Zoom en Woensdrecht te kennen hebben gegeven hierin niet risicodragend te willen participeren, vertrouwen wij onverminderd in nut en noodzaak van een regionaal bedrijventerrein, strategisch gelegen aan de A4.

Uiteraard is er ook onveranderd samengewerkt in de brede regio, om als West-Brabant West onze economische positie landelijk en internationaal te versterken, in het belang van brede welvaart voor al onze inwoners. Met name in relatie tot wereldwijd opererende, innovatieve bedrijven op het AFC Nieuw-Prinsenland, hebben we bovendien onze contacten met Canada geïntensiveerd, in de overtuiging dat er grenzeloze mogelijkheden liggen om elkaar economisch te versterken.

In 2023 hebben we ons aandeel geleverd aan de totstandkoming van de Regiodeal. Met de start van de podcast “We hebben hier goud in handen!” is een eigentijds communicatiemiddel ingezet om onze gemeente nader te positioneren als dé strategische plek in de Zuidwestelijke Delta, waar eindeloze toekomstkansen liggen. Voorwaarde om deze positie te gelde te maken is dat we - met geloof in eigen kunnen - koers houden en keuzes durven te maken.

Financiën

Uit het bovenstaande valt al op te maken, dat een jaarrekening veel meer is dan de “kille cijfers” en de financiële balans van het voorbije boekjaar. Onder aan de streep willen we niettemin allemaal weten hoe we ervoor staan.

In afwijking van de verwachtingen sluiten we het jaar 2023 af met een positief saldo van € 2,3 miljoen. Dit komt voornamelijk door incidentele inkomsten, zoals die voor de Oekraïense oorlogsvluchtelingen, tussentijdse winstneming op de uitbreiding van Reinierpolder I en de compensatie voor energiekosten voor minima via de algemene uitkering.

Als we de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves buiten beschouwing laten, resulteert dit in een gerealiseerd saldo van kosten en opbrengsten van €170.000 negatief.

Onze financiële positie is onveranderd stevig te noemen, de liquiditeit is voldoende, aan vrije ruimte van de algemene reserves geen gebrek en de buffer om stoten op te vangen (weerstandvermogen) is verder gegroeid.

We zien een duidelijke tendens, waarbij het Rijk minder structurele en meer incidentele middelen of specifieke uitkeringen beschikbaar stelt aan gemeenten, waarop we ons financieel beleid moeten aanpassen. Ook de algemene uitkering aan gemeenten is onder druk komen te staan. Met het schrikbeeld van een zogenaamd “ravijnjaar” in de meerjarenbegroting, vloeide hieruit ook al een fundamentele discussie voort over het sluitend maken van de begroting 2024-2027. Deze jaarrekening is het eerste document in de P&C Cyclus waarvan, naar aanleiding van nieuwe wetgeving, de rechtmatigheidsverantwoording niet zoals voorheen door de accountant wordt afgegeven, maar door het college. Een verandering die als een katalysator mag worden gezien om processen – en de controle daarop – binnen onze organisatie nog beter te laten verlopen. De accountant stelt nog wel de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording vast.

Tot besluit

Alles overziend is er in 2023 veel in gang gezet om onze gemeente klaar te stomen voor de toekomst. De basis is gelegd voor een nieuwe manier van werken, met realistischere plannings. We hebben niet altijd de daad bij het woord kunnen voegen, vaak doordat we afhankelijk zijn en blijven van maatschappelijke veranderingen en andere externe factoren waarop we weinig tot geen invloed kunnen uitoefenen. Zolang we binnen onze mogelijkheden echter het maximale presteren, en op koers blijven, mogen we tevreden zijn over hetgeen we samen wél hebben bereikt.

In die wetenschap sluiten we het voorbij jaar af en bouwen we verder aan een bloeiende gemeente. Dat doen we met dank aan allen binnen ons bestuur en onze organisatie die zich ook afgelopen jaar weer met grote betrokkenheid hebben ingespannen voor het welzijn van al onze inwoners.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit:

1. Een financiële samenvatting
2. Het jaarverslag
 - De programmaverantwoording
 - De paragrafen
3. De jaarrekening
 - Inclusief de verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (Sisa)

In het **jaarverslag** zijn per programma de volgende onderdelen opgenomen:

- Een korte beschrijving van de inhoud van het programma.
- *Wat hebben we bereikt?* Hierin staan: voortgang van de effectindicatoren, de verschillende opgaven van het programma en de kaders en beleidstukken waarbinnen het programma wordt uitgevoerd.
- *Wat heeft het gekost?* Hier wordt een cijfermatige opstelling gepresenteerd van de baten en lasten per programma met een toelichting op de voornaamste verschillen tussen realisatie en begroting (na wijziging).

Voortgang beleid

In elk programma is een tabel gemaakt met de informatie. Deze tabel bevat het betreffende activiteit uit de begroting, de stand van zaken en een icoontje waarmee we aangeven of het op schema ligt.

	"Behaald"
	"Gestart"
	"Niet gestart" of "Stil komen te liggen"

Een "groene smiley" betekent dat het is behaald, een "gele smiley" dat het gestart is en een "rode smiley" dat het niet gestart is of stil komen te liggen. Om uw raad goed te informeren hebben we voor elk onderdeel de stand van zaken beschreven, ook voor de items die op schema liggen.

Financiële toelichting per programma

Voor een toelichting op en de analyse van de afwijkingen, verwijzen wij u naar de toelichtingen onder de desbetreffende programma's in de jaarstukken. Als ondergrens voor een te geven toelichting is in principe een voor- of nadeel van € 50.000 (0,1 % van de totale lasten) op een taakveld gehanteerd. Het komt dus voor dat de toegelichte bedragen niet optellen tot het totale programmaverschil. Het niet toegelichte resterende saldo per programma betreft een cumulatie van kleinere verschillen.

In diverse tabellen wordt middels een i of s aangegeven of een genoemd bedrag incidenteel (i) of structureel (s) is.

Beleidsindicatoren

De verplichting van het opnemen van deze beleidsindicatoren is ingegaan bij de begroting 2017. Het doel daarbij is om de sturing van de raad te versterken en gemeenten beter te kunnen vergelijken.

Na de programmaverantwoording volgen de wettelijk verplichte **paragrafen**. Hierin staan de beleidslijnen met betrekking tot beheersmatige aspecten en lokale heffingen.

De **jaarrekening** is een financiële verantwoording waar een toelichting wordt gegeven op de balans en het resultaat.

De jaarrekening bestaat uit diverse onderdelen:

- * Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
- * Toelichting op het overzicht van baten en lasten. Hierbij wordt specifiek ingegaan op:
 - *overzicht van baten en lasten*;
 - *de post onvoorzien*;
 - *het overzicht van incidentele baten en lasten*;
 - *het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve*;
 - *informatie wet normering bezoldiging topfunctionarissen publiek en semipublieke sector (WNT)*;
 - *overzicht algemene dekkingsmiddelen*.
- * De balans: geeft inzicht in de financiële positie als uitkomst van het financiële beheer en beleid
- * Sisa: verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Financiële samenvatting

Hieronder geven wij de financiële resultaten van 2023 op hoofdlijnen weer. Verder is een overzicht van onze reservepositie opgenomen.

Financiële resultaat op hoofdlijnen

De jaarrekening sluit af met een positief resultaat van € 2.319.344. Na de verwerking van alle raadsbesluiten werd er in 2023 rekening gehouden met een positief rekeningsaldo van €18.511. Een verkort overzicht van de lasten en baten over 2023 luidt als volgt:

Programma	Begroting 2023		begr. na wijz. 2023		Rekening 2023	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Mens en samenleving	19.586.229	881.267	21.400.600	2.806.267	22.105.733	3.636.081
Kunst, cultuur & erfgoed	804.826	115.646	983.025	275.646	853.075	174.171
Leefomgeving & duurzaamheid	22.209.185	11.503.908	23.799.935	11.637.553	23.150.668	13.388.110
Economie, werk, toerisme en recreatie	12.264.608	5.934.574	13.228.634	6.310.123	14.172.228	6.395.870
Bestuur en dienstverlening	15.548.645	52.107.098	16.142.258	54.543.374	16.625.893	55.632.709
Totaal	70.413.493	70.542.493	75.554.452	75.572.963	76.907.596	79.226.941
Geraamd begrotingssaldo/ gerealiseerd resultaat (- =N/+ =V)		129.000		18.511		2.319.344

Het verloop van het verwachte resultaat naar het werkelijk resultaat (opgenomen zijn afwijkingen > € 50.000) is als volgt:

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Saldo begroting 2023		129.000		
RAADSBESLUITEN:				
Raadsbesluit 15-12-2022	Actualisatie woonwagenebeleid en scenariokeuze		90.759	
Raadsbesluit 29-06-2023	Begrotingswijziging Verbonden Partijen 2023		269.554	
Raadsbesluit 28-09-2023	Tussenrapportage 2023	249.824		
1. Mens en samenleving				
Onderwijshuisvesting	Onderwijshuisvesting bijzonder basisonderwijs	82.101		I
Samenkracht en burgerparticipatie	Vluchtelingenopvang Oekraïne	359.186		I
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Centrum Jeugd en Gezin	78.547		I
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Loketvoorziening jeugd		64.933	S
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Kleinschalig collectief vervoer		69.955	I
Jeugdhulp behandeling	Jeugdhulp behandeling	100.887		I
Jeugdhulp dagbesteding	Jeugd dagbesteding		244.339	I
Jeugdhulp zonder verblijf overig	Jeugdhulp zonder verblijf overig		255.811	I
Gezinsgericht	Gezinsgericht		126.205	I
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Landelijk transitie arrangement		103.928	S
Gesloten plaatsing	JeugdzorgPlus	208.757		I
Beschermd wonen (WMO)	WMO beschermd wonen	68.822		I
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	WMO wvggz, maatschappelijke- en vrouwenopvang	58.145		I
Jeugdbescherming	Jeugdbescherming		112.258	I
Jeugdreclassering	Jeugdreclassering	91.359		I
Volksgezondheid	Jeugdgezondheidszorg	79.269		I
Diverse overige verschillen*			24.964	I
2. Kunst, cultuur en erfgoed				
Mutaties reserves	Mutatie progr.kunst,cultuur en erfgoed		126.824	I
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Kunst-en cultuurbeleid	111.366		I
Cultureel erfgoed	Monumenten	50.220		I
Diverse overige verschillen*			6.287	I
3. Leefomgeving en duurzaamheid				
Mutaties in de reserves	Mutaties in de reserves programma fysieke leefomgeving en duurzaamheid	236.044		I

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Vennootschapsbelasting	Vennootschapsbelasting		130.676	I
Crisisbeheersing en brandweer	COVID-19 & Energiecrisis		203.214	I
Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid		84.476	I/S
Verkeer en vervoer	Centrumhaven Dinteloord RO	50.000		I
Verkeer en vervoer	GVVP	402.476		I
Verkeer en vervoer	Kunstwerken	50.685		I
Verkeer en vervoer	Onderhoud verharding/wegen	113.161		I/S
Verkeer en vervoer	Wegen, straten en pleinen	254.657		I/S
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Uitbreiding Reinierpolder I	519.836		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Openbaar groen	196.289		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Speeltuinen, speelplaatsen, trapveldjes	191.373		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Verbetering openbaar groen	176.797		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Waterlossingen, sloten enz.	51.612		I
Afval	Afvalfonds	132.313		I
Afval	Baten reinigingsrecht afvalstoffenheffing	52.038		I
Afval	Milieustraat		163.179	I
Milieubeheer	Energietransitie/duurzaamheid	772.470		I
Ruimte en leefomgeving	Opgave Omgevingswet	107.633		I
Ruimte en leefomgeving	Projecten (algemeen)		134.306	I
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Centrumplan Welberg (vml. voetbalveld)	76.585		I
Wonen en bouwen	Bouwleges	68.298		I
Wonen en bouwen	Exploitatie overige panden		648.990	I
Wonen en bouwen	Project Normalisatie Woonwagencentra Steenberg	136.995		I
Diverse overige verschillen*		175.403		I
4. Economie, werk, toerisme en recreatie				
Economische ontwikkeling	Economische kracht	102.882		I
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Subsidie Landschappen van Allure	172.346		I
Inkomensregelingen	Gebundelde Uitkering inkomensvoorziening gemeenten		72.117	I
Inkomensregelingen	Gemeentelijk minimabeleid		1.145.983	I
Inkomensregelingen	Uitvoeringskosten participatiewet		131.354	I
WSW en beschermt werk	Sociale werkvoorziening (WSW)	93.916		I
Diverse overige verschillen*		122.463		I
5. Bestuur en dienstverlening				
Mutaties reserves	Mutaties reserves	194.677		I

Programma/taakveld	Onderwerp	Voordelig	Nadelig	I/S/N
Burgerzaken	Dienstverlening	142.645		I
Burgerzaken	Reisbescheiden		64.938	I
Burgerzaken	Verkiezingen		150.488	I
Burgerzaken	Wet Open Overheid	51.454		I
Overhead	Collegeactie programma	572.513		I
Overhead	Facilitaire Zaken		56.293	I
Overhead	HR		506.281	I
Overhead	Huisvesting Sociaal domein Fabrieksdijk 6		125.523	I
Overhead	Juridische zaken		61.492	I
Overhead	Rollend materieel algemeen	55.831		I
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Algemene uitkering	649.367		I
Overige baten en lasten	Onvoorziene lasten	84.670		I
OZB woningen	Uitvoering wet woz		119.849	I
Diverse overige verschillen*			60.592	I
Totaal		7.674.912	5.355.568	
Voordelig resultaat jaarrekening 2023		2.319.344		

**Dit betreft het saldo van diverse verschillen. In de financiële verantwoording bij de afzonderlijke programma's is een meer gedetailleerde toelichting opgenomen van de verschillen boven € 50.000 per taakveld. Tevens worden de verschillen daar bruto toegelicht. Een compensatie met een afwijkende mutatie uit een reserve komt in de toelichting zowel terug bij het taakveld waarop de kosten worden verantwoord als bij de mutaties in de reserves van het betreffende programma. In bovenstaand samenvattend overzicht worden deze verschillen niet vermeld.*

Reservepositie

Op 9 november 2017 is de geactualiseerde nota "Reserves en voorzieningen" door de gemeenteraad vastgesteld. In principe zijn er nog een 6-tal reserves. Een vergelijkend overzicht van 2022 en 2023 is als volgt:

Reserves	31-12-2023	31-12-2022
Algemene reserve	9.648	8.694
<i>Waarvan vrije ruimte</i>	<i>6.691</i>	<i>6.043</i>
Reserve Transitie Organisatie	-	377
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling (RO)	179	168
Reserve Economische ontwikkeling	3.036	2.278
Reserve Beheer openbare ruimte	6.712	6.956
Bestemmingsreserve overig	9.751	10.963
Totaal	29.326	29.436

Vrije ruimte algemene reserve

De weergegeven vrije ruimte is het bedrag aan vrije reserves exclusief de eventuele verplichtingen die er op de algemene reserve nog drukken. Zoals in de toelichting op de balans is aangegeven betreft het op de algemene reserve drukkende bedrag aan verplichtingen per 31 december 2023 € 470.000. In de meerjarenbegroting van 2024-2027 is besloten om in 2025 in elke kern een watertappunt te plaatsen en operationeel te maken, waarvoor € 30.000 wordt onttrokken uit de algemene reserve. Hierdoor bedraagt de netto vrije ruimte van de algemene reserve dan **€ 6.191.000**, zie onderstaande tabel.

Vrije ruimte Algemene Reserve (bedrag * 1.000)	
Stand vrije ruimte	6.691
Overloop verplichtingen 2023 naar 2024	470
Verplichtingen meerjarenbegroting 2024-2027	30
Netto vrije ruimte algemene reserve	6.191

De vrije ruimte van de algemene reserve is boven de minimale ondergrens van € 2.000.000 gebleven zoals is opgedragen in de motie "ondergrens Algemene Reserve" van 7 november 2019. Voor nadere analyses, toelichtingen en specificaties wordt verwezen naar hetgeen bij de diverse afzonderlijke onderdelen in de jaarrekening is opgenomen.